

Bảo vệ người tố giác hành vi tham nhũng qua thăm dò dư luận xã hội về phòng, chống tham nhũng

Đoàn Kim Thăng^(*)

Tóm tắt: *Hiện nay, tham nhũng đang là một vấn nạn của xã hội và nếu không có sự tham gia của người dân thì công tác phòng, chống tham nhũng sẽ không đạt hiệu quả cao, bởi đa số những người có hành vi tham nhũng là những người có chức, có quyền. Vì lợi ích cá nhân, những người này sẵn sàng tấn công người tố giác mình với nhiều hình thức. Khi đó, nếu không được Nhà nước bảo vệ thì người dân sẽ không ai dám tiếp tục lên tiếng tố giác tham nhũng. Mặt khác, người tố giác hành vi tham nhũng luôn ở thế yếu cả về vị thế chính trị - xã hội lẫn tiềm lực kinh tế so với người có hành vi tham nhũng. Vì vậy, bảo vệ người tố giác và đấu tranh chống tham nhũng cùng gia đình họ bằng sức mạnh của pháp luật và an ninh là giải pháp quan trọng để phòng, chống tham nhũng có hiệu quả. Bài viết đề cập đến thực trạng và các giải pháp bảo vệ người tố giác hành vi tham nhũng dựa trên những số liệu khảo sát thực tế của Đề tài “Đánh giá kết quả thực hiện về phòng, chống tham nhũng giai đoạn 2006-2010”^(**) ở Việt Nam.*

Từ khóa: Điều tra xã hội học, Dư luận xã hội, Tham nhũng, Phòng chống tham nhũng

Qua 30 năm thực hiện công cuộc đổi mới, nước ta đã đạt được những thành tựu to lớn về mọi mặt. Những kết quả đạt được từ việc đổi mới hệ thống chính trị, cơ chế quản lý kinh tế, cải cách hành chính, cải cách tư pháp, hoàn thiện hệ thống pháp luật và hội nhập quốc tế tạo tiền đề quan

trọng cho việc thực hiện các mục tiêu phát triển kinh tế - xã hội, xây dựng nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa của dân, do dân, vì dân. Tuy nhiên, cùng với những thành tựu đạt được, công cuộc đổi mới đất nước đang phải đối mặt với nhiều nguy cơ, trong đó có tệ tham nhũng.

Tham nhũng thực ra không phải chuyện mới lạ ở Việt Nam, trong thời chiến chúng ta cũng đã từng có và xử lý nhiều vụ tham nhũng lớn. Tuy nhiên, kể từ thời kỳ đổi mới, khi kinh tế - xã hội nước ta có những bước phát triển mạnh mẽ thì cũng đồng thời tham nhũng xảy ra nhiều hơn với mức độ ngày càng nghiêm trọng. Chính giai đoạn chuyển đổi (từ cơ chế tập trung quan liêu bao cấp sang cơ chế thị

---

^(*) NCV chính, Viện Xã hội học, Viện Hàn lâm KHXH Việt Nam; Email: thangdk298@gmail.com

^(**) Đề tài do Văn phòng Ban chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng thực hiện năm 2010 tại Hà Nội và Thành phố Hồ Chí Minh với dung lượng mẫu khảo sát là 800 bảng hỏi và 40 PVS; và năm 2011 tại các tỉnh/thành phố: Cao Bằng, Lạng Sơn, Quảng Ninh, Thái Bình, Nghệ An, Bình Thuận với dung lượng mẫu khảo sát là 894 bảng hỏi và 98 PVS. Tác giả tham gia điều tra và viết báo cáo cuối cùng.

trường) như hiện nay là mảnh đất màu mỡ nuôi dưỡng tệ tham nhũng. Có thể nói, ở nước ta trong giai đoạn hiện nay, tệ tham nhũng đã trở thành quốc nạn, nó không còn là nguy cơ nữa mà đã hiển hiện gây tác hại lớn cho nền kinh tế và xã hội. Nhận diện tham nhũng ở Việt Nam cho thấy những biểu hiện phức tạp đặc thù của nó là đa dạng, muôn vẻ sắc thái, loại hình, mức độ cũng như hậu quả.

Tổ giác và bảo vệ người tố giác tham nhũng là góp phần bảo vệ lợi ích của Nhà nước, quyền và lợi ích hợp pháp của cơ quan, tổ chức, cá nhân, nâng cao hiệu lực, hiệu quả hoạt động quản lý nhà nước và ổn định tình hình kinh tế - xã hội. Pháp luật về tố giác và những quy định về bảo vệ người tố giác tham nhũng đang ngày càng được hoàn thiện, nhất là sau khi Luật Tố cáo năm 2011 và Nghị định số 76/2012/NĐ-CP của Chính phủ quy định chi tiết thi hành một số điều của Luật Tố cáo được ban hành. Ngoài ra, tinh thần bảo vệ người tố giác còn được quy định ở một số các văn bản liên quan khác như Điều 132 Bộ luật Tố tụng Hình sự, Điều 5, Điều 10, Điều 65 Luật Phòng, chống tham nhũng, Nghị định 136/2005/NĐ-CP quy định chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và cơ cấu tổ chức của Ủy ban nhân dân tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương, Nghị định 120/2006/NĐ-CP ngày 10/10/2006 quy định chi tiết và hướng dẫn thi hành một số điều của Luật Phòng, chống tham nhũng, Nghị quyết 21/NQ-CP về việc ban hành chiến lược quốc gia phòng, chống tham nhũng đến năm 2020, Nghị quyết 04/NQ-TW của Ban chấp hành Trung ương Đảng khoá X về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác phòng, chống tham nhũng lãng phí và Thông tư liên tịch 03/2011/TTLT-BNV-TTCTP;... Tuy nhiên, thực tế vẫn còn nhiều khó khăn trong việc bảo vệ người tố giác tham nhũng.

I. Thực trạng hiện tượng trả thù người tố giác hành vi tham nhũng qua số liệu thăm dò dư luận xã hội về phòng, chống tham nhũng năm 2010 và 2011

Bảo vệ người tố giác và đấu tranh chống tham nhũng cùng gia đình họ bằng sức mạnh luật pháp và an ninh là một trong những giải pháp quan trọng để phòng, chống tham nhũng có hiệu quả. Câu hỏi đặt ra là có hay không có hiện tượng trả thù những người và các thành viên trong gia đình họ khi họ phát hiện và tố giác hành vi tham nhũng.

Kết quả thăm dò dư luận xã hội cho thấy đã có những hiện tượng trả thù những người (bản thân và các thành viên trong gia đình) dám đứng ra phát hiện, tố giác hành vi tham nhũng. Tỷ lệ trả lời “có” chiếm khoảng hơn 1/3 (36,9%) số người được hỏi, 29,2% trả lời “không”, còn lại khoảng 1/3 (33,9%) trả lời không biết hoặc không trả lời (không biết/không trả lời có hay không có hiện tượng trả thù người tố giác hành vi tham nhũng không có nghĩa là trên thực tế không có hiện tượng này xảy ra).

Những người cho rằng có hiện tượng trả thù người (thành viên trong gia đình) tố giác hành vi tham nhũng đã chỉ ra một số hình thức trả thù chủ yếu như: Trù úm (chiếm 53,2%); Kỳ thị, phân biệt đối xử (chiếm 34,8%). Đáng chú ý ở đây, khoảng trên dưới 20% số người trả lời (21,2% và 18,8%) cho là có một số hiện tượng trả thù rất nguy hiểm như: Xâm hại về lợi ích kinh tế, vật chất; xâm hại về thân thể, sức khỏe, tính mạng của người tố giác hành vi tham nhũng. Điều này đặt ra vấn đề cần hết sức chú ý đến công tác bảo vệ những người dám phát hiện và tố giác các hành vi tham nhũng. Bởi vì nó ảnh hưởng trực

tiếp đến hiệu quả của công tác phòng, chống tham nhũng hiện nay.

Bên cạnh đó, kết quả thăm dò dư luận xã hội chỉ rõ có sự khác biệt nhất định giữa ba nhóm đối tượng được hỏi (lãnh đạo chính quyền và đảng viên; công chức - viên chức; người dân trong cộng đồng) về các hiện tượng trả thù những người dám tố giác hành vi tham nhũng, tuy nhiên sự khác biệt này không nhiều. Nhóm người dân trong cộng đồng có tỷ lệ cao hơn nhóm cán bộ lãnh đạo và đảng viên khi đánh giá về hiện tượng trả thù trù úm và xâm hại về kinh tế, vật chất. Ngược lại, nhóm cán bộ lãnh đạo và đảng viên đánh giá cao hơn nhóm người dân về hiện tượng trả thù như: Kỳ thị, phân biệt đối xử; khủng bố, đe dọa qua điện thoại; xâm hại về thân thể, sức khỏe. Điều này có thể thấy rõ qua Biểu 1.

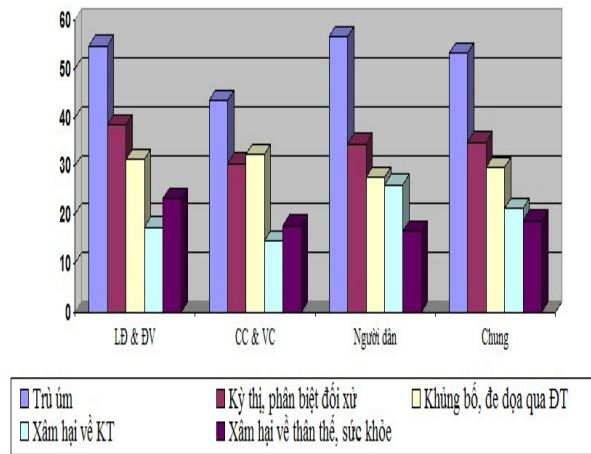
Ngoài ra, qua các cuộc phỏng vấn sâu đối với cán bộ đảng viên tại các xã/phường cho thấy rõ tác động rất lớn của hiện tượng trả thù người tố giác hành vi tham nhũng: “Nếu ai đó tố giác hành vi của cán bộ về hối lộ, tham nhũng thì cũng không tránh khỏi bị nhận xét về tư cách này nọ hay cho nghỉ sớm nếu thời hạn về hưu sắp đến, hoặc chuyển công tác bằng cách này cách khác. Nói chung nói là không có trù úm gì, nhưng trong thực tế vấn đề này là có” (PVS cán bộ Hội Cựu chiến binh). Hoặc “Tố giác rồi để bị trù dập ảnh hưởng đến bản thân và gia đình vợ con... nên không tố giác làm gì” (PVS người dân trong cộng đồng).

Trường hợp phỏng vấn sâu người dân tại Hà Nội: Một phụ nữ từng đấu tranh chống tham nhũng mạnh mẽ khi đứng ra tố giác sai phạm liên quan đến công trình xây

dựng trên công thoát nước Hồ Tây và một số vụ tiêu cực khác, hoàn toàn vì công lý, đấu tranh vì sự công bằng xã hội chứ không hề nghĩ sẽ nhận được bao nhiêu tiền thưởng. Thậm chí, bà phải bán cả tài sản cá nhân để chi phí cho việc chống tiêu cực. Sau hội nghị tôn vinh 88 cá nhân tiêu biểu trong phòng, chống tham nhũng tháng 9/2010, trở về địa phương, bà đã rất vui mừng khi được thông tin Công an thành phố sẽ bảo vệ bà. Nhưng cho đến nay, bà vẫn phải sống trong nỗi lo sợ trả thù, bị các đối tượng chửi rủa, đe dọa, cô lập, thậm chí ai trò chuyện với bà cũng bị vạ lây. Tương tự một người đàn ông ở phường Nghĩa Đô (quận Cầu Giấy) vì đứng về phía người dân vạch trần những hành vi tham nhũng của một số cán bộ lãnh đạo mà bị cô lập, bị đình chỉ chức vụ.

Có thể nói, kết quả thăm dò dư luận xã hội về phòng, chống tham nhũng cho thấy rõ hơn hiện tượng trả thù bản thân người tố giác và thành viên trong gia đình họ, trong đó có một số hình thức trả thù gây tác hại nghiêm trọng đến tài sản, sức khỏe và tính

Biểu 1: Một số hiện tượng trả thù chủ yếu (%)

(Nguồn: Văn phòng Ban chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng)

mạng người tố giác cũng như thân nhân của họ. Điều này có thể làm cho người tố giác lo ngại, không dám tố giác khi phát hiện có hành vi vi phạm pháp luật và do vậy, sẽ làm giảm hiệu lực, hiệu quả công tác phòng, chống tham nhũng.

II. Các giải pháp bảo vệ người tố giác

Trong bối cảnh hiện nay, việc động viên nhân dân phát huy vai trò tích cực trên mặt trận phòng, chống tham nhũng đã và đang trở thành một yêu cầu mang tính cấp thiết. Để củng cố niềm tin của nhân dân vào Đảng, Nhà nước, làm cho mối quan hệ giữa nhân dân với Đảng và Nhà nước ngày càng gắn bó bền chặt thì việc bảo vệ người tố giác cần được đặc biệt quan tâm, phải khả thi trong thực tiễn.

1. Tạo điều kiện tốt để nhân dân dễ dàng tố giác hành vi tham nhũng, khuyến khích, khen thưởng người tố giác tham nhũng

Trong các giải pháp được nêu ra nhằm thực hiện tốt công tác phòng, chống tham nhũng tại cuộc thăm dò dư luận xã hội năm 2010 và 2011, việc khuyến khích, tạo điều kiện để nhân dân dễ dàng tố giác hành vi tham nhũng là giải pháp được đánh giá cao trong số các ý kiến người được hỏi (94,1% cán bộ, đảng viên; 91,5% công nhân viên chức và 81,3% ý kiến người dân trong cộng đồng).

Bên cạnh đó cần phải tăng cường hơn nữa nhóm giải pháp về khen thưởng, biểu dương người phát hiện, tố giác tham nhũng: “Cần có quy định cụ thể động viên, khuyến khích người tố giác các hành vi tham nhũng và xử lý người lợi dụng tố giác để hạ thấp uy tín cán bộ” (PVS cán bộ Viện Kiểm sát tỉnh Thái Bình); hoặc “Khen thưởng xứng đáng người có thành tích theo tính chất vụ việc, tính nguy hiểm khi đi tố giác... không chỉ căn cứ vào số

tiền thu hồi” (PVS cán bộ Thanh tra tỉnh Thái Bình).

Ngoài ra, cần chú ý đến công tác thi đua khen thưởng và động viên kịp thời những người thực thi nhiệm vụ phòng, chống tham nhũng có thành tích nổi bật. Có rất nhiều hình thức khen thưởng, biểu dương những người dám tố giác hành vi tham nhũng như khen thưởng bằng tiền, hiện vật, giấy chứng nhận, và đặc biệt là biểu dương trên các phương tiện thông tin đại chúng, v.v... Thậm chí có ý kiến đề xuất cần phát động phong trào thi đua tố giác những hành vi tham nhũng và tổ chức biểu dương, khen thưởng và nhân rộng các điển hình tiên tiến đối với những người dám phát hiện và tố giác các hành vi tham nhũng: “Đối với người thực hiện phòng, chống tham nhũng cần được tuyên dương, khen thưởng kịp thời. Mức khen thưởng, giá trị tiền thưởng cần được điều chỉnh phù hợp” (PVS cán bộ Kiểm sát tỉnh Cao Bằng); hoặc “Phải biểu dương khen thưởng xứng đáng, phải nhân rộng điển hình người tố giác, phát động phong trào tố giác tham nhũng giống như phát động phong trào thi đua” (PVS Cán bộ Viện Kiểm sát tỉnh Bình Thuận).

Đồng thời cũng cần kiên quyết xử lý nghiêm những người lợi dụng tố giác để mưu đồ lợi ích khác (bôi xấu cán bộ, hạ thấp uy tín cán bộ, đầu đá nội bộ...): “Cần (gắn liền) các quy định cụ thể về khen thưởng, biểu dương... có các quy định cụ thể về xử lý người lợi dụng tố giác để hạ thấp uy tín cán bộ” (PVS cán bộ Viện Kiểm sát tỉnh Thái Bình).

2. Bảo vệ người phát hiện, tố giác các hành vi tham nhũng

Người đứng đầu cần xây dựng và công khai chương trình/kế hoạch hành động phòng, chống tham nhũng trong cơ quan, tổ chức, đơn vị do mình phụ trách.

Điều này phải được thực hiện theo văn bản hướng dẫn của cơ quan lãnh đạo cao nhất của Đảng, thông qua bản cam kết giữa cá nhân người đứng đầu về việc “không tham nhũng và không để xảy ra tham nhũng” trong cơ quan, tổ chức, đơn vị do mình phụ trách.

Kết quả thăm dò dư luận xã hội về phòng, chống tham nhũng thông qua các cuộc phỏng vấn sâu cán bộ tại các địa bàn khảo sát cho thấy vai trò và trách nhiệm của người đứng đầu cơ quan, tổ chức là rất quan trọng: “Bộ chính trị yêu cầu người đứng đầu các cấp, các ngành phải công khai chương trình chống tham nhũng hàng năm và công khai cam kết cá nhân không tham nhũng để nhân dân giám sát” (PVS cán bộ Văn phòng Ban chỉ đạo phòng, chống tham nhũng tỉnh Thừa Thiên - Huế); “Phòng chống tham nhũng phụ thuộc vào thái độ, quyết tâm chính trị của các sếp chính quyền và đặc biệt là người đứng đầu cơ quan” (PVS cán bộ Văn phòng Ban chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng tại Hà Nội); “Người đứng đầu cơ quan phải có trách nhiệm triển khai công tác phòng, chống tham nhũng cho cán bộ - đảng viên của mình quản lý” (PVS cán bộ Văn phòng Ban chỉ đạo phòng, chống tham nhũng tỉnh Thừa Thiên - Huế).

Người phạm tội tham nhũng thường dùng mọi thủ đoạn đe dọa, uy hiếp, khống chế, trù dập, hành hung người biết sự việc phạm tội và người có đơn tố giác. Tại Khoản 2 Điều 65 Luật Phòng, chống tham nhũng (được Quốc hội khóa XI, kỳ họp thứ 8 thông qua ngày 29/11/2005, có hiệu lực thi hành từ ngày 1/6/2006) đã quy định: “Người đứng đầu cơ quan, tổ chức có thẩm quyền khi nhận được tố cáo hành vi tham nhũng phải xem xét và xử lý theo thẩm quyền; giữ bí mật họ, tên, địa chỉ, bút tích và các thông tin khác theo yêu cầu

của người tố cáo; áp dụng kịp thời các biện pháp cần thiết để bảo vệ người tố cáo khi có biểu hiện đe dọa, trả thù, trù dập người tố cáo hoặc khi người tố cáo yêu cầu; thông báo kết quả giải quyết tố cáo cho người tố cáo khi có yêu cầu”.

Tuy nhiên, quy định trên mới chỉ mang tính nguyên tắc, trong đó việc nêu rõ chỉ có người tố giác mới được hưởng sự bảo vệ của pháp luật như vậy là chưa đầy đủ. Thực tiễn cho thấy, cần phải bảo vệ cả thân nhân, gia đình người tố giác. Bởi vì không chỉ bản thân người tố giác bị đe dọa, mà khi người thân, hoặc lợi ích của người tố giác bị đe dọa, khống chế, xâm phạm thì họ cũng không dám khai báo, tố giác hành vi tham nhũng.

Để bảo vệ người tố giác, pháp luật nên quy định cụ thể về việc áp dụng kết hợp nhiều biện pháp bảo vệ người tố giác và thân nhân họ tại nhà ở, nơi làm việc, nơi học tập, khi di chuyển. Khi cần thiết, có thể phải di chuyển chỗ ở cho người cần được bảo vệ và thân nhân họ hoặc thay đổi tung tích, lai lịch, đặc điểm của người được bảo vệ và thân nhân họ, nhằm vô hiệu hóa đối tượng gây nguy hiểm cho người được bảo vệ. Trao đổi về vấn đề này, một cán bộ Phòng điều tra tội phạm kinh tế và chức vụ cho biết: “Cần sớm ban hành điều luật cụ thể về việc bảo vệ người tố cáo tham nhũng” (PVS cán bộ công an tỉnh Lạng Sơn); “Cần sớm ban hành quy định bảo vệ người tố giác, phát hiện hành vi tham nhũng” (PVS cán bộ Văn phòng Ban chỉ đạo phòng, chống tham nhũng tỉnh Nghệ An); “Bảo vệ tốt người tố giác. Xử lý nghiêm minh người trả thù tố giác. Có chế độ cho người tố giác bị xâm hại” (PVS cán bộ Thanh tra tỉnh Thái Bình);...

Tuy nhiên, cũng có một số ý kiến đề xuất giải pháp cụ thể hơn, như cần giao cho một cơ quan cụ thể có trách nhiệm

bảo vệ người tố giác các hành vi tham nhũng: “Cần quy định cụ thể và đề ra các biện pháp bảo vệ người chống tham nhũng, không có quy định, biện pháp bảo vệ thì người chống tham nhũng không dám đấu tranh” (PVS cán bộ Viện Kiểm sát tỉnh Lạng Sơn); hoặc “Giao cho cơ quan công vụ và chính quyền có trách nhiệm bảo vệ an toàn về tính mạng, sức khỏe người tố giác tham nhũng” (PVS cán bộ Viện Kiểm sát tỉnh Thái Bình).

Bảo vệ người phát hiện, tố giác các hành vi tham nhũng là một giải pháp tốt để nâng cao hiệu quả của công tác phòng, chống tham nhũng. Theo kết quả thăm dò dư luận xã hội năm 2010 tại Hà Nội và Thành phố Hồ Chí Minh, có 96,6% các lãnh đạo, đảng viên; 95,0% cán bộ, công chức và 85,0% người dân trong cộng đồng cho rằng việc làm này là “rất quan trọng”.

Hiện nay, công tác bảo vệ những người dám tố giác các vụ việc tham nhũng và gia đình họ đang là vấn đề quan trọng đặt ra trong hoạt động phòng, chống tham nhũng. Trên thực tế, đã có nhiều người sau khi tố giác các hành vi tham nhũng, bản thân họ và gia đình họ bị đe dọa, hành hung bằng nhiều thủ đoạn và hành vi khác nhau như: làm tổn hại về kinh tế, xâm hại về sức khỏe tinh thần và thân thể, và thậm chí bị trả thù, v.v... Tuy nhiên, đến nay vấn đề này chưa được giải quyết tốt.

Để thực hiện việc bảo vệ thật sự an toàn và tốt nhất cho những người dám tố giác hành vi tham nhũng, nhiều ý kiến đề xuất cần có một giải pháp mang tính tổng thể, bao gồm: Các điều luật, quy định rõ ràng về hình thức bảo vệ (trực tiếp và gián tiếp), xử lý nghiêm các đối tượng trả thù, và có chế độ thù lao, đãi ngộ xứng đáng cho những người tố cáo bị xâm hại... Đồng thời kiên quyết đấu tranh và xử lý nghiêm minh, triệt để mọi hành vi tham

nhũng, từ đó tạo lòng tin và động viên, khuyến khích mọi người chủ động, mạnh dạn tố giác tham nhũng.

III. Kết luận

Kết quả thăm dò dư luận xã hội về phòng, chống tham nhũng cho thấy, một vấn đề quan trọng trong công tác phòng, chống tham nhũng là việc bảo vệ người phát hiện, tố giác hành vi tham nhũng. Vừa qua, Nghị định số 76/2012/NĐ-CP ngày 3/10/2012 quy định chi tiết một số điều của Luật Tố cáo đã dành hẳn Chương 3 đề cập đến nội dung bảo vệ người tố cáo. Trong đó, vấn đề bảo vệ bí mật thông tin; bảo vệ an toàn việc làm; bảo vệ tính mạng, sức khỏe, danh dự nhân phẩm của người tố cáo và việc xử lý người vi phạm quy định pháp luật về bảo vệ người tố cáo đã được đề cập khá chi tiết.

Tuy nhiên, các phương thức được đưa ra trong Nghị định như bố trí nơi tạm lánh khi người tố cáo, người thân thích của họ có nguy cơ bị xâm hại đến tính mạng, sức khỏe hoặc có các biện pháp ngăn chặn theo quy định của pháp luật vẫn còn chung chung và chưa thực sự khả thi.

Quy định về cơ chế bảo vệ người tố giác nhằm khuyến khích, tạo điều kiện để người tố giác thực hiện quyền của mình và cần chủ động bảo vệ họ ngay cả khi họ không yêu cầu. Tuy nhiên, nguồn lực bảo đảm cũng như kinh nghiệm thực tế về bảo vệ người tố giác ở nước ta còn hạn chế và vẫn còn trong quá trình nghiên cứu, tìm tòi, vừa làm vừa rút kinh nghiệm. Những quy định về bảo vệ người tố giác là cần thiết song cần phải được rà soát và tính toán thêm. Một thực tế là, với những người tham gia tố giác, chống tiêu cực, tham nhũng, ngay từ khi thực hiện hành vi tố cáo, họ và cả người thân trong gia đình đã luôn phải đối mặt với nguy cơ bị trả thù hay trả thù. Đây là một trong những

nguyên nhân chính khiến không ít người “nhắm mắt làm ngơ” hoặc chọn cách gửi đơn thư nặc danh tố cáo. Họ có thể dẫn thân vào con đường nguy hiểm, nhưng hiện nay các quy định về bảo vệ người tố giác mới chỉ được quy định chung chung, mang tính nguyên tắc tại một số luật như Luật Phòng, chống tham nhũng; Bộ luật Tố tụng hình sự.

Bảo vệ người tố giác chống tiêu cực, tham nhũng chính là một biện pháp hữu hiệu để thu hút ngày một nhiều hơn những người dám dẫn thân, đối đầu với loại tội phạm tham nhũng, tiêu cực tinh vi đang làm chậm sự phát triển kinh tế - xã hội, làm giảm lòng tin của người dân vào Nhà nước □

Tài liệu tham khảo

1. Ban Chỉ đạo phòng, chống tham nhũng các tỉnh Cao Bằng, Lạng Sơn, Thái Bình, Nghệ An, Bình Thuận (2011), *Bản tin Phòng chống tham nhũng*.
2. Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội, Tổng cục Thống kê (2011), *Báo cáo Điều tra lao động và việc làm Việt Nam ngày 1/9/2010*, Nxb. Thống kê, Hà Nội.
3. Cục Thống kê Thành phố Hà Nội, (2011), *Niên giám thống kê 2011*, Hà Nội.
4. Cục Thống kê tỉnh Lạng Sơn, (2011), *Niên giám thống kê tỉnh Lạng Sơn 2011*, Lạng Sơn.
5. Cục Thống kê Thành phố Hồ Chí Minh (2011), *Niên giám thống kê 2011*, Thành phố Hồ Chí Minh.
6. Cục Thống kê tỉnh Bình Thuận (2011), *Niên giám thống kê tỉnh Bình Thuận 2011*, Bình Thuận.
7. *Giới thiệu Việt Nam 2009, 2010, 2011* (truy cập: Wikipedia, ngày 28/8/2011).
8. Văn phòng Ban chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng (2010, 2011), *Đề tài Đánh giá kết quả thực hiện về phòng, chống tham nhũng giai đoạn 2006-2010*.